

LUNDS
UNIVERSITET

Haris Alagic & Victoria Englund

Handledare: Simon Stattin

STVA23 HT 23

03/01-2024

Rättfärdigande av ett förlängt undantagstillstånd: Fallet i El Salvador

En genomgående diskursanalys av El Salvadors president Nayib Bukeles uttalanden

Abstract

Studien undersöker hur ledare kan legitimera sin auktoritära politik med hjälp av sin retorik, mer specifikt undersöks detta i El Salvadors kontext om presidenten Nayib Bukele. Presidenten har sedan det initiala införandet av undantagstillstånd den 27 mars 2022 förnyat detta 21 gånger, ett tal som många länder anser är för stort. Undantagstillståndet tillåter Bukele att agera utanför lagens ramar för att bland annat motverka landets problem med gängkriminalitet. Studiens teoretiska ramverk förutsätter att en 'state of exception' enligt Agambens koncept pågår i landet, i linje med Abrego och Osuna's forskning. Laclau och Mouffes tradition inom diskursanalys tillämpas för att få en djupare förståelse av hur Bukeles retoriska strategier har tillåtit honom att vidare legitimera sin auktoritära politik. Analysen utgår från begreppen identitet och antagonism som operationaliseras och appliceras på fyra olika uttalanden av presidenten. Resultatet visar hur presidenten använder dessa strategier i samband med ett förlängt undantagstillstånd och föregående dåliga förhållanden i landet för att legitimera sin auktoritära politik och samtidigt vidhålla sin popularitet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte & frågeställning.....	1
1.2 Bakgrund.....	2
2. Teoretiskt underlag.....	4
2.1 Giorgio Agambens state of exception.....	4
2.1.1 State of exception i El Salvador.....	4
2.2 Laclau & Mouffes diskursteori.....	5
3. Metod.....	6
3.1 Fallstudie.....	6
3.2 Diskursanalys.....	7
3.3 Empirisk material.....	8
3.4 Avgränsningar.....	9
4. Analys.....	9
4.1 Diskursanalys på Bukeles uttalanden.....	10
4.1.1 Självpositionering.....	10
4.1.2 Konstruktion av fiender och vänner.....	11
4.1.3 Respons på kritik.....	12
4.1.4 Motsättningar och konflikter.....	13
4.1.5 Exkluderande språk.....	15
4.2 Sammanfattande analys.....	16
5. Resultat.....	17
5.1 Avslutande reflektioner.....	19
6. Källförteckning.....	21

1. Inledning

I en värld där demokrati ständigt utmanas och dess vitalitet ifrågasätts, har en oroväckande trend av en försvagning av demokratiska institutioner visats runt om i världen (Kneuer, 2023). En särskild illustration av denna utveckling finner vi i denna fallstudie angående El Salvador. Ett land som sedan dess inbördeskrig trots dess brister har arbetat för demokratisk utveckling, har nu övergått till en alltmer autokratisk regim (V-Dem Institute, 2023, s. 23). Detta sker samtidigt som landets ledare, Nayib Bukele, vidhåller sin växande popularitet.

Frågan som då uppstår är hur ledare lyckats att, trots ett demokratiskt ursprung, legitimera och rättfärdiga auktoritära politiska förändringar till den grad att det leder till en underminerad demokrati. Denna fråga är central för denna studiens utformning. Genom att analysera detta unika exempel strävar studien efter att belysa de mekanismer som har hjälpt driva landets autokratiska transformation, och därigenom förhoppningsvis få insikt i att förstå de krafter som kan påverka demokratins framtid.

1.1 Syfte & frågeställning

Syftet med studien är att undersöka hur Nayib Bukele, El Salvadors nuvarande president, legitimerar sin auktoritära politik. Utifrån studiens teori använder sig presidenten av en förlängd “*state of emergency*” (undantagstillstånd) enligt Agambens koncept, som ett verktyg för att rättfärdiga sin politiska agenda och ta till extrema åtgärder. För att skapa djupare förståelse till hur presidenten bedriver detta samtidigt som han bevarar sin popularitet, analyseras presidentens uttalanden i mål om att få insikt i de retoriska strategier som används för att hjälpa honom legitimera hans auktoritära stil. Frågeställningen för detta arbete är således;

“Hur legitimerar El Salvadors president, Nayib Bukele, sin auktoritära politik med hjälp av retoriska strategier?”

1.2 Bakgrund

El Salvador har präglats av politisk instabilitet, svag ekonomi och väldigt hög gängkriminalitet sedan slutet av dess inbördeskrig år 1992 (Wolf, 2021, s. 64). Under denna period har landets demokratiska institutioner ställts inför betydande utmaningar med följd av huvudsakligen korruption, vilket har bidragit till landets nuvarande komplexa utveckling (ibid.). Startskottet till landets omfattande transformation inträffade den tredje februari 2019, när Nayib Bukele vann valet med över femtio procent av befolkningens röster (ibid.). Innan Bukele intog makten stod valen mellan två partier som ständigt varit kopplade till grov korruption, där företrädande presidenter blivit dömda eller flytt landet till följd av skandaler (Wolf, 2021, s. 64). Dessa korruptionsrelaterade händelser bidrog till en allmän misstro till demokratiska processer i landet, vilket illustreras av faktumet att knappt hälften av landets invånare deltog i valet 2019 (Parthenay, 2023, s. 72). Bukele baserade sin presidentiella kampanj på löften att stoppa dessa problem med gängvåld och korruption i landet. För att distansera sig från tidigare administrationer, som själva varit föremål för korruptionsanklagelser, skapade han sitt eget parti, Nuevas Ideas (New Ideas), med syftet att bygga en ny transparent och välfungerande regering (Abrego & Osuna, 2021, s. 66). Bukeles kampanj kännetecknades vidare av kontroversiella slogans som "Ge tillbaka vad ni stal" och "Det finns nog med pengar såvida de inte stjäls" (Blitzer, 2022), i samband med löften om ett tryggt, korruptionsfritt och förbättrat land (Wolf, 2021, s. 64-65).

Det krävdes inte lång tid efter Bukeles tillträde som president för omfattande förändringar i landet att träda i kraft. Nya massarresteringspolicys och konstruktioner av nya 'megafängelser' särskilt avsedda för gängkriminella resulterade i en markant minskning av dödsfall och brottslighet i landet (Blitzer, 2022). El Salvador blev även det första landet i världen som började använda kryptovalutan Bitcoin som det allmänna betalningsmedlet till följd av presidentens insats (Kitroeff, 2023). Med presidentens nya territoriella kontrollplan och säkerhetsåtgärder etablerade, minskade en betydande andel av de dagliga gängrelaterade dödsfallen (Parthenay, 2023, s. 84). El Salvadors invånare uppskattade presidenten på grund av den kraftfulla nedgången av våld och dödsfall. När dödsfallen ökade igen i april 2020, svarade Bukele med ännu striktare åtgärder som att exempelvis förvärta villkoren för fängslade brottslingar avsevärt genom att isolera och blanda rivaliserande gäng i samma fängelseceller, tills dödsfallen sänktes

igen (ibid.). Rapporter publicerades där nästan 90% av befolkningen upplevde en kraftig minskning av kriminalitet på grund av Bukeles åtgärder, och han beskrevs som 'en president som fixar ordning på saker och ting med hårdhandskarna' (ibid.). Bukeles löften att ta till nya drastiska åtgärder vann honom bred sympati trots hans åtgärders antidemokratiska och potentiellt förödande konsekvenser (Abrego & Osuna, 2021, s. 66). El Salvadors befolkning svarade vidare väldigt positivt på flera opinionsundersökningar angående presidenten och hans nya regering (Parthenay, 2023, s. 85).

Trots Bukeles framgångar började han få kritik efter rapporteringar på felaktiga arresteringar på oskyldiga människor i samband med den nya massarresteringspolicyn (Kitroeff, 2023). Presidenten försvarade sin policy genom att avfärda kritikerna som stödjare av 'terrorister', vare sig kritiken kom från civila invånare, journalister eller andra nationer (Blitzer, 2022). Ett flertal organisationer som övervakar och främjar mänskliga rättigheter belyste att många fängelser var överfulla, samt spekulerades tillkommandet av tortyr. Bukele avfärdade kritiken återigen och hävdade att några enstaka felarresteringar jämfört med landets säkerhet var moraliskt övervägande (ibid.). Presidenten började även anklaga oppositionen för att vara i maskopi med gängen, hans taktik var således att framställa all opposition och kritik som opålitliga och farliga för nationen (Abrego & Osuna, 2022, s. 67). Presidenten som snabbt blev känd för sin karismatiska framtoning och övertygande retorik, började använda sig alltmer av sociala medier, och den sociala medien Twitter blev hans primära form av kommunikation för att vidare avfärda kritik samt dela information och åsikter. (Wolf, 2021, s. 65). Presidenten fortsatte att hävda på sociala medier att hans nuvarande åtgärder, även om antidemokratiska, transformerar El Salvador till ett tryggt och framgångsrikt land (Blitzer, 2022). Bukele tycks inte heller vara rädd att bli stämplad som antidemokratisk, vilket tydligt framgår med hans tidigare Twitter-biografi "*worlds coolest dictator*" (ibid.).

Bukele har fortsatt följa samma politiska spår genom att förneka erkännandet av någon opposition och kandiderar som president igen i valet 2024 trots att det går emot landets konstitution (Blitzer, 2022). Presidenten har även tvingat landets högsta domstol som kritiserat honom, att gå i pension i förtid (ibid.), och har meddelat att han kommer att bygga nya fängelser för 'korruptionen', vilket är ett ord han ofta använder för oppositionen och hans kritiker

(Janetsky, 2023). Bukeles popularitet fortsätter bara öka, och han är numera den mest populära ledaren i hela Latinamerika (Blitzer, 2022).

2. Teoretiskt underlag

2.1 Giorgio Agambens state of exception

I denna studie kommer 'state of emergency' enligt den juridiska termen att benämnas som undantagstillstånd. Vad undantagstillstånd innebär, är att regeringen kan förbigå viss lagstiftning och bedriva extra befogenheter, i syfte att effektivt hantera akuta krissituationer som hotar den allmänna ordningen och säkerheten. Samtidigt som den mer teoretiska definitionen som syftar till att förklara dess samhällsvetenskapliga innebörd, enligt Agambens koncept, kommer att benämnas som 'state of exception' i enlighet med det engelska begreppet, för att enklare urskilja dessa två definitioner. Konceptet myntades år 1921 av Carl Schmitt och utvecklades vidare av Giorgio Agamben i sin bok "State of Exception" (2004). Schmitt definierade suveränen som den som bestämmer ett 'state of exception', då 'rule of law' inte längre gäller (Schmitt, 1922, s. 5). En state of exception innebär en upphävning av den juridiska ordningen som definierar lagens gräns (Agamben, 2004, s. 4). Agamben beskriver denna företeelse som att i alla fall markera en tröskel vid vilken logik och praktik suddas ihop och en ren våldshandling utan förnuft gör anspråk på att förverkliga ett uttalande utan någon verklig referens (Agamben, 2004, s. 40). Modern totalitarism förklaras som användandet av state of exception i syftet att skapa ett slags lagligt inbördeskrig som tillåter regeringen att eliminera både opposition och medborgare som för någon anledning inte passar in i samhället. Agamben argumenterar för att state of exception har kommit till att bli en dominant faktor i samtida politik, och att detta bidrar till den mer oklara skillnaden mellan demokrati och absolutism (Agamben, 2004, s. 2-3).

2.1.1 State of exception i El Salvador

Bukele utlyste undantagstillstånd för första gången den 27 mars 2022. Detta var efter att en tredagarsperiod, den 25 mars till den 27 mars, resulterat i 87 mord i El Salvador. Dessa mord kom att skyllas på den stora gängkriminaliteten i landet. Bukeles undantagstillstånd innebar att regeringen fick befogenhet att gå förbi lagarna i landet för "befolkningens bästa". Bukele satte

genast igång en plan att arresterar alla medborgare som har någon anslutning till gängen, oavsett ålder och utan rättegång (Abrego & Osuna, 2022, s. 60). Landets undantagstillstånd blev den 7 december 2023 förnyad för 21:a gången och har sedan dess införande resulterat i ett fängslade av mer än 74000 människor utan chans till rättegång (Guzmán, 2023). Polisen i landet har rapporterat ha ett krav på antal arresteringar per dag, vilket kan antas resultera i ett högt antal oskyldigt fängslade människor (Abrego & Osuna, 2022, s. 60). Bukele har själv uppgett att risken för felaktigt fängslade ska uppgå till cirka en procent, en siffra utan något slags underlag (Abrego & Osuna, 2022, s. 67). Abrego och Osuna (2022, s. 66) fastställer att Bukele använder El Salvadors befolknings djupgående rädsla för gängen för att rättfärdiga extrema politiska beslut, där state of exception står i framkanten av dessa. Studiens teoretiska ramverk bygger på den förutsättning att Bukele använder sig av detta förlängda undantagstillstånd för att förbigå vissa regulationer och lagstiftningar, i syfte att kunna bedriva sin auktoritära politik inom ramarna av lagen, och därför på ett till synes legitimt sätt.

2.2 Laclau & Mouffes diskursteori

För att möjliggöra diskursanalysen som följer kommer en teori inom diskurs presenterad av Ernesto Laclau och Chantal Mouffe att användas. Det som utmärker denna tradition i förhållande till exempelvis den foucauldianska traditionen är att den fokuserar mer på den praktiska delen av demokrati och politik medan Foucault är mer inriktad på relationen mellan kunskap och makt (Boréus & Kohl, 2018, s. 256). Antagonism, som delvis kommer att ligga till grund för studiens analys, är ett av de centrala termerna i Laclau och Mouffes teoretiska ramverk. Med antagonism menas den splittring som finns mellan olika aktörer och de politiska processer som det påverkar. Detta kan innebära hur innehållet i den politiska diskursen förändras av påverkan av antagonistiska verktyg. Därför bedöms konstruktionen av identitet och antagonism vara passande att förstå hur ett förlängt undantagstillstånd kan rättfärdigas på en språklig nivå. I detta arbete innebär det specifikt hur en ledare kan använda sig av en antagonistisk ton i sina uttalanden för att sprida ett visst budskap för att stödja sin agenda (Bergström & Boréus, 2018, s. 263-264). Identitet är enligt teorin konstruerat och flyktigt, detta innebär att identiteten kan påverkas av diskursen och individens positionering i relation till den. Individen kan alltså använda sig av språk och retorik för att påverka den egna identiteten (Bergström & Boréus, 2018, s. 256). Dessa specifika begrepp är relevanta vid analysen av Nayib Bukele då de fokuserar på de aspekter av

presidentens politik som denna studie avser att undersöka. Begreppen är centrala för att förstå hur den egna identiteten och antagonistiska illustrationer kan vara effektiva verktyg för att legitimera auktoritär politik.

3. Metod

3.1 Fallstudie

I detta arbete kommer fallstudie att användas som forskningsmetod för att förstå Nayib Bukeles politiska agerande i El Salvador. Motiveringen bakom detta är att fallstudier möjliggör en djupgående och kontextualiserad förståelse av ett fenomen, vilket är särskilt relevant för forskningens frågeställning om hur Nayib Bukele legitimerar sin auktoritära politik med retoriska strategier, som analyseras utifrån diskursiva uttalanden (Boréus & Kohl, 2018, s. 295-296). Enligt Esaiasson m.fl. (2017, s. 109) kräver slutsatser om orsak och verkan viss jämförelse, vilket förutsätter minst två analysenheter. Denna studies analysenheter består av operationaliseringen av två centrala begrepp som analyseras genom en diskursanalys. Studiens metodologiska ansats bedrivs kvalitativt då det anses vara lämpligt för att uppnå studiens forskningsmål. Motiveringen bakom detta är att arbetet ämnar att analysera Bukeles politiska agerande och förstå dess legitimering inom El Salvadors kontext. Den kvalitativa ansatsen tillåter möjligheten att 'läsa mellan raderna' och få en helhetsbild av fenomenet (Esaiasson m.fl., 2017, s. 211-212).

Potentiella begränsningar i studiens metodologi kan uppfattas vara subjektiviteten som är en utmaning inom kvalitativa analyser, även om strävan är en objektiv neutralitet är en viss grad av tolkning oundviklig och därför alltid subjektiv. Trots detta kan granskningen av specifika fall fortfarande erbjuda generaliserbara insikter som kan vara värdefulla för att förstå liknande politiska processer i andra sammanhang, vilket är vad arbetet strävar efter (Esaiasson m.fl., 2017, s. 89). Således noteras även medvetandet om att fallet som undersöks är till nuvarande pågående, vilket innebär stora svårigheter att fastställa absoluta slutsatser, eftersom förändringar till fenomenet hela tiden kan tillkomma.

3.2 Diskursanalys

I detta arbete kommer en kvalitativ diskursanalys användas för att analysera olika uttalanden och inlägg i sociala medier gjorda av Nayib Bukele. Denna metod ska användas för att undersöka den retorik presidenten använder för att legitimera sina beslut. Anledningen till detta val av tillvägagångssätt är att en diskursanalys är speciellt tillämpbar på fall som behandlar underliggande maktrelationer som framkommer av användning av språket (Bergström & Boréus, 2018, s. 270). Därför betraktas den i detta arbete som en användbar metod för att undersöka legitimering av politiska aktörers ageranden och gärningar. Arbetet använder sig av den tradition inom diskursanalys som representeras av statsvetarna Ernesto Laclau och Chantal Mouffe. Laclau och Mouffes inriktning är mest relevant i detta fall då den är särskilt inriktad på hur politisk identitet framförs och är därför väldigt passande i analysen av hur Nayib Bukele väljer att presentera sina politiska beslut och sin egen identitet i förhållande till opposition och kritiker (Bergström & Boréus, 2018, s. 256-257). Laclau och Mouffe lägger stort fokus på skapandet av mening genom ett diskursivt synsätt (ibid.). Därför är denna inriktning relevant i analysen av Nayib Bukeles uttalanden och retorik för att påverka uppfattningen av anledningarna till hans politiska ageranden.

Utföringen av arbetets analys kommer att utgå från två centrala begrepp i Laclau och Mouffes teori. Dessa kommer att vara "identitet" och "antagonism" (Bergström & Boréus, 2018, s. 265). Efter man har fastställt dessa begrepp krävs det en vidare operationalisering, man behöver alltså översätta dessa centrala begrepp till variabler som man kan mäta för att kunna undersöka vissa aspekter av begreppen. För att undersöka identitet och antagonism i takt med Laclau och Mouffes diskursteori, kommer fokuset ligga på Bukeles *själpositionering, konstruktion av fiender och vänner, motsättningar och konflikter, respons på kritik och exkluderande språk*. Med självpositionering menas hur Bukele framställer sig själv, alltså det sätt han framhäver vissa egenskaper för att karakterisera sin egen bild. Konstruktion av fiender och vänner innebär hur Bukele väljer att måla upp vissa personer eller grupper i samhället som onda eller goda. För att analysera enheten motsättningar och konflikter kommer fokuset ligga på de konflikter Bukele väljer att belysa för att stärka synen på vissa grupper som antagonister i hans narrativ. Respons på kritik innebär hur Bukele väljer att reagera vid de tillfällen då han står framför kritik och motstånd. Den sista analysenheten, exkluderande språk, kommer att fokusera på hur hans

språk trycker på en bild av “vi och dem”. Dessa analysenheter är valda för att specifikt undersöka hur han använder den politiska diskursen som ett verktyg för att skapa en viss bild som stödjer hans agenda. Dessa analysenheter är utvalda då de anses vara lämpliga i att skapa djupare insikt i hur retoriska strategier används för att både skapa och förstärka en ‘state of exception’, vilket i sin tur kan användas som ett verktyg för att legitimera auktoritär politik, enligt studiens teoretiska ramverk. Dessa aspekter belyser samtidigt vissa språkliga mekanismer som i sin tur kan användas för att rättfärdiga och motivera politiska handlingar ytterligare, enligt Laclau och Mouffes teori (Boréus & Kohl, 2018, s 263-264).

3.3 Empirisk material

Det empiriska materialet som studien använder som underlag till diskursanalysen består av en rad insamlingar av Nayib Bukeles olika uttalanden, där avsikten är att granska dessa för att få en djupare förståelse för hur presidentens politik legitimeras. Dessa uttalanden består av vad som kan betraktas som olika nivåer av formaliteter, för att fånga en mångfaldskontext av presidentens uttalanden i diverse sammanhang. Insamlingen för materialet som betraktas vara informell, kommer att hämtas utifrån hans primära form av kommunikation, Twitter. Materialet som klassas som formellt, kommer att bestå av presidentens tal till FN och ett tal till nationen. Genom denna insamling med två olika nivåer av formaliteter, strävar forskningen efter att fånga presidentens retorik i varierande samband för att skapa en helhetsförståelse av legitimeringsprocessen.

Arbetets urvalsstrategi är som nämnt inte slumpmässig, strategin har istället varit att välja ut specifika uttalanden som bedömts relevanta för undersökningen. Vidare valdes uttalanden som möjliggör en djupanalys av diskursen genom att innehålla tillräckligt mycket information och nyans, samt som möjliggör bevarandet av frågeställningen. En medvetenhet om att en stor del information om fenomenet i El Salvador är på spanska vill även uttryckas. Trots översättning av viss information i hopp om att inte förlora användbar data, innebär språkbarriären och tidsbristen för omfattande översättning, en del förlorad information. Med det sagt tenderar Bukele att skriva Twitterinlägg på engelska och översätta sina spanska uttalanden för att nå ut till internationell publik. Med tanke på att hans uttalanden är den drivande kraften i analysen så har en stor del relevant information kunnat undersökas. Utöver detta har arbetet en tidsfrist vilket begränsar

mängden material som har varit möjligt att undersökas, samt en ordgräns som påverkar antalet uttalanden i texten.

Sökandet av uttalanden av informell form valdes utifrån den sociala medieplattformen Twitter, då det är ett viktigt kommunikationsforum för Bukele som han använder väldigt aktivt. Sociala medier som Twitter kan allmänt uppfattas användas som en alltmer central politisk kommunikationskanal med tanke på aktiviteten av flertal politiker, likt Bukele, som utnyttjar plattformen för att nå ut till fler människor. De nyckelord som användes för att söka material utifrån Bukeles Twitter inlägg var följande: *Journalism, media, gang(s), terrorism, corrupt/corruption, democracy/democratic, opposition/opponent*. Den formella språkliga variationen hämtades delvis från Bukeles tal inför FN:s generalförsamling. Mycket av vad som sagts bedöms vara till god nytta som material för att undersöka och besvara frågeställningen. Det andra uttalandet av en mer formell nivå är ett tal till nationen som Bukele höll, vilket hittades på hans plattform på Twitter. Detta tal erbjöd material som även här bedöms vara lämpligt passande för studiens urvalskriterier och för vidare syfte att besvara forskningsfrågan.

3.4 Avgränsningar

Studien är avgränsad till tidsperioden mellan den 1 juni 2019 fram till nutid, december 2023. Denna tidsmässiga avgränsning är relevant för att specifikt analysera tidsramen för Nayib Bukeles mandatperiod i samband med hans politiska påverkan och inflytande i landet. Vidare begränsas även analysen till El Salvador, vilket utgör en geografisk avgränsning, detta för att ytterligare endast fokusera på Nayib Bukeles politik i El Salvador. Studien ämnar även en viss politisk avgränsning då fokuset ligger på att undersöka presidentens retorik för att legitimera hans auktoritära politik, arbetet berör således inte ekonomiska, kulturella eller religiösa aspekter i någon större grad, och studien markerar även inte Bukeles ideologiska ståndpunkt.

4. Analys

Analysen är strukturerad genom att granska och koppla Nayib Bukeles uttalanden till vardera analysenhet. Detta för att förklara Bukeles användning av identitet och antagonism i relation till legitimeringen av hans auktoritära politik. Slutligen bedrivs en kortfattad koppling tillbaka till

studiens teoretiska ramverk för att öka förståelsen mellan 'state of exception' i samband med Bukeles retoriska strategier.

4.1 Diskursanalys på Bukeles uttalanden

4.1.1 Självpositionering

Den 19 september 2023 höll Nayib Bukele ett tal inför Förenta Nationernas generalförsamling (Bukele, 2023). I detta tal var Bukele noggrann med att understryka El Salvadors framgång under senare år. Detta kan kopplas till analysenheten självpositionering:

"...the need to "renew and reinvent ourselves", and I'm not only referring to this organization, or to this assembly, but rather to all countries..."

"...four years since my government took office, nobody would even dare to deny that for the first time in its 202-year history the smallest country on our continent would make such strides forward to achieve this dream of greatness."

"They (countries) must make their own decisions, they must reaffirm their rights to use common sense, to try their own methods, and to implement their own plans and to design their own systems. No country has the right to impose its ideas, to impose their way of doing things - even less when these things don't even work in our countries."

"...we have reaffirmed our legitimate right to govern ourselves..."

Man kan se hur Bukele positionerar sig själv som en nytänkande och progressiv ledare genom att lägga mycket vikt i att länder bör förnya sig och inte fastna i gamla spår. Han är även noggrann med att belysa den storhet som El Salvador har uppnått som resultat av hans ledarskap, vilket målar upp hans ledarskap som progressivt och framgångsrikt. I de två senare citaten accentuerar han det faktum att länder bör ha rätt till suveränitet och att andra länder inte bör påverka ett lands rätt till självstyre. Med dessa uttalanden markerar presidenten sin egen position som advokat för

att El Salvador bör ha rätt till att vara oberoende från andra aktörer. Med dessa uttalanden legitimerar han sina auktoritära politiska beslut.

Den 28 juni 2022 höll presidenten ett tal inför nationen i respons till att tre poliser sjuits till döds av gängmedlemmar (Bukele, 2022). Under detta tal fick han en fråga att svara till de som anser att landets undantagstillstånd har gått för långt. I hans svar kan man analysera hur han väljer att positionera sig själv och sina beslut:

”To say that the State of Exception is unsustainable was likely an unfortunate opinion, it was likely a misinformed opinion, or it may have been a mistranslated opinion. Because if he is saying that it can’t last forever, then we agree on that. Chemotherapy can’t last forever. But if he is saying that we should suspend the chemotherapy before we eliminate the cancer, then that is totally absurd. All we will end up with is the cancer killing us all. We believe that the international community, should stand in solidarity with our people, as we stand in solidarity with them.”

Bukele liknar landets undantagstillstånd vid den kemoterapi som krävs för att bota gängproblematiken i landet, vilket han likställer med cancer. Med denna analogi framställer han sig själv och sin regering som den förnuftiga rösten till skillnad från skeptiker. Som förklaras enligt studiens teoriunderlag kan en förlängd utlysning av undantagstillstånd uppfattas maskera auktoritär agenda. Vidare stärker både hans användande av ordet ‘absurd’ och hur han beskriver åsikten som ‘unfortunate’ och ‘misinformed’ hans självpositionering då det tyder på att han anser att de som ifrågasätter honom är irrationella och vilseledda.

4.1.2 Konstruktion av fiender och vänner

Den 5 december, 2022, svarade Bukele på ett Twitterinlägg där en artikel som ‘Bloomberg’ publicerat om honom (Bukele, 2022). I tweetet avfärdar han artikelns skribenter som opålitliga vars standard är att ljuga, och konstruerar därmed en tydlig skildring av Bloomberg som ‘onda’ och fiender. Vidare skriver presidenten hur förvånansvärt det är att media plötsligt börjat lägga märke till El Salvador, med tanke på att ingen artikel skrevs om landet förr när korrupta politiker stal pengar:

“ This article is full of lies, which is standard for Bloomberg...

But what is most surprising is how the mainstream media suddenly cares so much about El Salvador.

Corrupt politicians plundered 37 billion dollars from our state coffers and they never wrote one single article. ”

Diskursen inleds med påståendet att artikeln är full av lögner, något som framhäver att oppositionen som kritiserar Bukele är fiender som ljuger, vilket kopplas till analysenheten konstruktionen av fiender och vänner. De negativa ordvalen i samband med generaliseringen för all ‘mainstream media’ tyder på att han underminerar mediernas trovärdighet, och framställer Bloomberg som en av dessa medier som bör betraktas med skepticism. Bukele bekräftar vidare konstruktionen av fiender mot den 'korrupta median', då han trycker på att ingen media rapporterade om El Salvador när korrupta politiker stal pengar, vilket tyder på att han ifrågasätter medias autenticitet. Fiender konstrueras även utifrån hur korruption porträtteras och hur det används för att understryka eventuell snedvridning och tystnad från media. Poängen kan då uppfattas vara att Bukele förmedlar att det finns en slags korrupt elit som stjälar pengar och styr medier genom mutning, för att de ska snedvrیدا eller avstå rapporteringar. I linje med detta kan även analysenheten respons på kritik anknytas, då det visar att presidenten kontrar kritik mot hans politik med att stämpla kritikern som en korrupt fiende, och på så sätt få ett visst moraliskt underlag till att fortsätta föra sin auktoritära politik.

4.1.3 Respons på kritik

Den 10 april 2022 skrev Antony Blinken, en statssekreterare i USA, följande inlägg på Twitter (Blinken, 2022):

“We condemn the increased gang violence and homicides in El Salvador. We also urge the Government of El Salvador to uphold due process and protect civil liberties, including freedoms of press, peaceful assembly, and expression. ”

Vilket Nayib Bukele svarade på dagen efter med följande (Bukele, 2022):

“I have a journalist friend, he wants access to Gitmo to exercise his “freedom of the press” rights, and check if the detainees have enjoyed their “civil liberties” and a “due process”.

You have terrorists that threaten you, and we have terrorists that threaten us.”

Citatet av statssekreteraren kan uppfattas kritisera El Salvadors utveckling och dess nuvarande styre genom att betona behovet av att upprätthålla demokratiska principer. Statssekreteraren uppger förståelse för landets problem och fördömer gängkriminaliteten och dess våld, men pekar på att lösningen av problemet inte bör medföra att gå miste om bland annat tryckfrihet, medborgerliga friheter och rättsprocessen. Bukeles svarar genom att anfälla med sin egna kritik, där han på ett humoristiskt sätt skriver att han har en journalistvän som vill använda sin tryckfrihet för att besöka Guantanamo Bay för att säkerhetsställa att fångarna har haft sin vederbörliga process och avnjutit sin civila frihet. Bukeles citat kopplas till analysenheten respons på kritik.

Bukele visar tydligt att hans åtgärder rättfärdigas genom att jämföra hotet från terrorister som förvarades i Guantanamo Bay i USA, som likgiltiga till Bukeles åtgärder. Han betonar att alla nationer står inför egna unika utmaningar och hot, och att varje land vidtar sina nödvändiga åtgärder för att bekämpa dessa faror och behålla säkerheten, oavsett potentiella konsekvenser. Bukele skapar en slags bild av regeringen som beskyddare av externa hot, eller olika slags terrorister, där det ibland krävs extrema metoder för att säkerställa nationens bästa. Att Bukele förkastar kritik som påpekar vikten av demokratiska värden under en humoristisk ton, visar på en viss underminerande retorisk strategi han använder för att legitimera och rättfärdiga sin auktoritära politik.

4.1.4 Motsättningar och konflikter

I sitt tal den 19 september 2023 var han tydlig med att lägga mycket skuld på externa krafter, vilket är av antagonistisk natur (Bukele, 2023). Man kan se detta specifikt i hans användning av

ordet gift. Där kan man se en anknytning till analysenheten motsättningar och konflikter då han bygger upp en bild av andra länder som onda och att dessa länder inte vill El Salvadors bästa:

“...under foreign powers, the country went to the right and then later, also under foreign actors, the country went to the left... ... there were more deaths than during the civil war, more poverty, and more violence.”

“...not obeying external powers...”

“...it was at that time that international condemnation started. Some countries, some media outlets, and some so-called experts, started systematic attacks against us for all of the decisions we were making. People who never used their power or influence to call for security for our people being murdered suddenly started to speak against the decisions we were making to stop this massacre.”

Bukeles mål med detta tal var att utforma en diskurs som cirkulerar runt att El Salvador har överkommit många problem genom att gå sin egen väg. Han lägger ett stort fokus på att lägga mycket skuld utanför El Salvador och betonar hur andra länders inblandning aldrig har varit till landets fördel. Kombinationen mellan att fördöma tidigare internationell inblandning och att belysa El Salvadors framgångar är ett tydligt exempel på hur Nayib Bukele legitimerar sin politik.

Bukele har även en historik i att måla upp grupper som bland annat stödjer mänskliga rättigheter som korrupta vilket även det kan kopplas till motsättningar och konflikter. I talet valde han att göra detta genom att understryka hur de externa krafternas agerande mot landet skedde med stöd från de så kallade försvararna för mänskliga rättigheter. Detta kan även anknytas till analysenheten exkluderande språk då han tydligt genom sitt ordval håller avstånd från dessa människor:

“Everything that happened over those years was done with the support, consent, and the imposition of those who proclaimed themselves to be the great defenders of human rights and democratic institutionalality.”

Även i det tal som Bukele gav den 28 juni (Bukele, 2022) gav han sig på NGOs, media, ogillande länder och organisationer för mänskliga rättigheter:

”I’m sure that the human rights organizations and the NGOs will stay absolutely silent, and they will remain silent, because they simply do not care. I’m nearly certain that this is almost cause for celebration for some of the NGOs and some in the media who are friends of the gangs. They are always on the lookout for something bad to happen to our country, so they can celebrate it.”

”So let the human rights organizations complain. Let the NGOs or countries who are enemies of our people complain as much as they want.”

I talet kommenterar Bukele på hur dessa organisationer som värnar om mänskliga rättigheter håller sig passiva när någonting händer El Salvador då de inte bryr sig. Han lägger även till att han nästan är säker på att det finns NGOs och personer i media som kommer att fira skjutningen av de tre poliserna. Bukeles sätt att stämpla dessa aktörer som vänner till gängen skapar en bild av konflikt där aktörerna blir antagonister.

4.1.5 Exkluderande språk

I hans tal inför FN den 19 september 2023 (Bukele, 2023) uttryckte han hur andra länders standard och beslut har varit förödande för El Salvador och på så sätt legitimera sitt auktoritära sätt. Språket han valde att använda sig av var av antagonistisk karaktär. Detta till stor del av sättet som han trycker på hur “dem” och “de andra” är orsaken till många problem i landet. Exempel på detta är:

“...the country decided to take the risk and did not accept the fate that others decided for it.”

“For decades, we tried everything that we were told was the right thing for us...”

“...they told us that actually, that wasn't the right recipe, but that now, there was a new recipe available. And so they made us sign up to some fake peace agreements, there was no peace in them, and the only thing that they did was enable two different gangs to plunder the loot.”

“Rather than giving us medicine to make us better, in fact, what they were giving us was poison.”

Dessa ordval kan tydligt kopplas till analysenheten exkluderande språk då det trycker hårt på ett “vi och dem”-narrativ. Dessa presenterande uttalanden ger en inblick i hur Nayib Bukele legitimerar sin auktoritära politik genom retoriska strategier.

4.2 Sammanfattande analys

Efter en djupanalys i Bukeles olika retoriska strategier kan man enklare förstå hur han använder språk för att legitimera och maskera det konstant förlängda undantagstillståndet, som i sin tur även möjliggör auktoritär politik. Genom att framställa landet i extrem kris kan presidenten använda retorik för att framställa sig själv som den avgörande beskyddaren till nationen, vilket skapar ytterligare legitimerande underlag för extrema åtgärder inom undantagstillståndet. Bukeles retoriska strategier tillåter honom även att leda narrativet genom att tydligt konstruera en absolut nödsituation som traditionella demokratiska processer med dess begränsningar inte kan lösa. Analysen ger en viss insikt i hur Bukele använder sig av retoriska strategier för att med hjälp av ett förlängt undantagstillstånd lyckats upprätthålla och legitimera sin auktoritära politik. Med det markerat kan Bukeles popularitet säkerligen kopplas till vissa retoriska strategier, som analysen påvisat, men det är viktigt att ha i åtanke den faktor att Bukeles regering även genererar resultat mer effektivt än vad landets tidigare regeringar har gjort. Det är viktigt att inte underminera aspekten att en stor del av befolkningen som bor i länder som El Salvador har haft en lång historik med gängkriminalitet och korruption. Detta kan innebära att dessa medborgare anser det autokratiska systemet som ett allmänt bättre system som lyckas framställa önskvärda resultat snabbare. Att förlora vissa demokratiska principer kan då uppfattas vara en väldigt acceptabel kompromiss för säkerheten och stabiliteten som tillkommer med det.

5. Resultat

Genom denna studies analys kan man se att Bukeles administrations historiskt unika stöd bland befolkningen delvis kan grunda sig i presidentens retorik. Detta stora stöd är även enligt Abrego och Osuna till stor del inte svårförklarligt. Som tidigare nämnt har El Salvador på senare år haft extrema fall av gängkriminalitet och mordsiffror som stegrar och är ett land där vanliga människor blir utpressade, trakasserade och dagligen är föremål för hemska brott. Detta har resulterat i medborgare som lever i rädsla och som över allt annat längtar efter ett lugnt samhälle, vilket kan förklara varför så många ställer sig bakom Bukeles extrema åtgärder mot gängkriminaliteten. Nayib Bukele, en expert på medierelationer, är medveten om detta och använder sig av frustrationen för att trycka på relaterade punkter (Abrego & Osuna, s. 66). Denna studies analys ger mer förståelse för Abrego och Osunas arbete då det fokuserar på att avslöja Bukeles strategier för att ge insikt i hans taktik på en språklig nivå.

Analysen bidrar till förståelsen att Bukele tydligt markerar sin självpositionering genom sina uttalanden, vilket framgår då han över allt annat prioriterar landets suveränitet. Bukele lägger mycket kraft på att understryka vikten av utveckling och nytänkande, samtidigt som han förkastar extern involvering i hans beslut. Med dessa centrala punkter ställer han sig själv i position som en försvarare av dessa principer. Genom att inte tveka på att markera sin överlägsna kunskap om vad som är rätt i relation till kritiker positionerar han sig själv som El Salvadors enda frälsare.

I diskursen kring Bukeles svar till Bloomberg framträder en tydlig konstruktion av fiender och vänner. I diskursen betonar han oppositionen, Bloomberg i detta sammanhang, att inte bara vara fiender till Bukele och resterande regeringen, utan även lögnare med gömda onda agendor. Genom användningen av dessa negativa termer som lögnare i samband med påståendet att ingen rapporterade den tidigare korrruptionen i El Salvador, stärker han bilden av en ondskefull elit som motarbetar Bukele och landets framgång. Detta kan uppfattas avslöja inte bara en retorisk strategi, utan också en nästan paranoid syn på kritik och opposition.

När Bukele skapar den tydliga uppdelningen på landets vänner, inklusive han själv, regeringen och sina anhängare, och fienderna, vilket tenderar att vara oppositionen och alla hans kritiker,

skapas ytterligare problem. Den ansatsen som bildas av att opposition bör förkastas som korrupta som vill landet ont, bildar ett tankesätt som förhindrar det offentliga samtalet. Detta kan göra att viktiga nyanser går förlorade i den politiska dialogen, vilket bidrar till sämre demokrati.

Samtidigt skapas en antagonistisk ansats mellan Bukele och hans följare, och de andra, vare sig det vore civila invånare, journalister, NGOs eller andra nationer, vilket bidrar till polarisering.

Vidare belyses hur konstruktiv kritik behandlades via en statssekreterare i USA som betonade hur viktigt det är att behålla vissa grundläggande demokratiska principer för att bevara ett välfungerande samhälle. Trots att problemet med gängkriminalitet möjligtvis kan åtgärdas snabbare med auktoritär politik, menade statssekreteraren att vissa saker, som demokratiska principer, inte är värda att förloras i processen, vilket dokumenterades under analysenheten respons på kritik. Denna analys gav kunskapen av hur Bukele använder sig av en viss anfalls- och relativiserande jämförande strategi mot kritik, för att påvisa att andra också agerar fel, vilket är ett sätt att vidare rättfärdiga hans handlingar. Denna retoriska strategi kastar ansvaret vidare på människans natur och hur världen fungerar.

En central taktik i presidentens retorik är att skapa antagonister i hans narrativ genom att belysa motsättningar och konflikter. I de uttalanden som presenterades i analysen är det lätt att se exempel på detta. Han använder historiska händelser i landet och tar upp externa krafter negativa påverkan på dessa situationer och gör dem till ansvariga för en stor del av landets förfall. Denna bild av internationella makter som dåligt inflytande möjliggör förkastandet av deras kritik på hans ageranden. Med denna syn legitimerar Bukele sin egen okonventionella politik. Presidenten antagoniserar även mänskliga rättsorganisationer och NGOs genom att placera dem på gängens sida och antyda att de totalt saknar empati för El Salvadors befolkning. Då Bukele gör organisationerna till antagonister kan han avfärda deras kritiska åsikter och vidare legitimera sina egna.

Bukeles användande av exkluderande språk genomsyrar hans retorik och konstruerar en föreställning av "vi och dem". Han sätter det salvadoranska folket i ett eget läger med distans från yttre faktorer. Citatet från Bukele då han säger att "vi testade allt som vi fick höra var rätt för oss" pekar på att El Salvador står utanför de som tidigare har agerat som beslutsfattare för landet.

Presidenten påstår även att “de” gett El Salvador gift vilket gestaltar El Salvador, alltså “vi”, som utsatta. Den tydliga uppdelningen som Bukele illustrerar bidrar till hans egen legitimering.

Sammanfattningsvis avslöjar studiens analys vissa retoriska strategier som Nayib Bukele använder för att legitimera sin auktoritära politik, med hjälp av begreppen identitet och antagonism. Diskursanalysen skapar även djupare förståelse för hur Bukele använder retorik för att legitimera sitt förlängda undantagstillstånd och därigenom återigen sin auktoritära politik. Genom att skapa och förstärka ett narrativ om en krissituation i landet skapas även behovet att ta till extrema åtgärder, vilket ‘state of exception’ belyser. Studiens resultat är således att landets befolknings erfarenhet med bristande förhållanden, tillsammans med den juridiska mekanismen undantagstillstånd och retoriska strategier, tillåter Bukele att bedriva sin auktoritära politik på ett legitimt sätt och även bevara sin popularitet.

5.1 Avslutande reflektioner

Resultatet som studien har framställt kan vara underlag till framtida forskning som avser att förstå retoriska strategier i samband med auktoritär styrning. Detta anses viktigt då det bidrar till att identifiera auktoritära och antidemokratiska tekniker vilket ger kunskap till att motverka dessa. Trots att studiens resultat enbart analyserar fallet i El Salvador, kan förhoppningsvis generaliserbara insikter hämtas som är tillämpbara till andra liknande sammanhang, vilket visar på samhällsvetenskaplig relevans. Detta speciellt eftersom många länder i Sydamerika har liknande problem med korruption och gängkriminalitet i samband med måttligt svaga demokratiska institutioner och instabila regeringar. Man bör dock alltid vara medveten om att retoriska strategiers påverkan på befolkningen kan skilja sig stort i olika länder med olika kulturer. Att Bukele numera är den mest populära ledaren i Latinamerika visar på att detta är ett problem som kan tänkas ha inflytande på andra länder, möjligtvis även länder utanför kontinenten. Sverige har exempelvis ökande problem med gängkriminalitet, vilket regeringen bekämpar genom att tillföra nya lagar som kan argumenteras kränka vissa medborgerliga rättigheter som bland annat avlyssning, tidsbegränsade visitationszoner och kroppsvisitationer. Med det sagt kan även funderingen tilläggas över hur långt den svenska regeringen skulle gå i det fall om det var landet med flest antal dödsfall i världen på grund av gängkriminalitet. Därmed kan man få en viss förståelse för hur Bukele med hans åtgärder har fått en sådan popularitet.

Visserligen är svaret aldrig en auktoritär styrning för att få fram effektiva resultat, men samtidigt kräver kunskap med djupare förståelse att granska fenomen som dessa utifrån flera perspektiv.

6. Källförteckning

Agamben, G. 2004. *State of Exception*. Chicago: University of Chicago Press.

<https://doi.org/10.7208/9780226009261>

ASO, L., 2022. *The State of Exception: Gangs as a Neoliberal Scapegoat in El Salvador*. Brown Journal of World Affairs, 29(1).

https://www.researchgate.net/profile/Steven-Osuna/publication/370923800_The_State_of_Exception_Gangs_as_a_Neoliberal_Scapegoat_in_El_Salvador/links/6468f9109533894cac800ea7/The-State-of-Exception-Gangs-as-a-Neoliberal-Scapegoat-in-El-Salvador.pdf (Hämtad 2 December 2023)

Blitzer, J., 2022. The Rise of Nayib Bukele, El Salvador's Authoritarian President. *The New Yorker*. (Hämtad 7 December 2023)

<https://www.newyorker.com/magazine/2022/09/12/the-rise-of-nayib-bukele-el-salvadors-authoritarian-president>

Blinken, A., [@SecBlinken], 2022, 10 April. *We condemn the increased gang violence and homicides in El Salvador. We also urge the Government of El Salvador to uphold...* [Tweet].

Twitter. <https://twitter.com/SecBlinken/status/1513143018571894793>

Bukele, N., [@nayibbukele], 2022. *I have a journalist friend, he wants access to Gitmo to exercise his "freedom of the press" rights, and check...* [Tweet]. Twitter.

<https://twitter.com/nayibbukele/status/1513283805167058945>

Bloomberg, [@business], 2022. *El Salvador's bombastic president promoted Bitcoin as a solution to the country's economic problems. One year in, it's clear his...* [Tweet]. Twitter.

<https://twitter.com/business/status/1599070972694630401>

Boréus, K. & Bergström, G. (red.) (2018). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4e uppl., Lund: Studentlitteratur.

Bukele, N., [@nayibbukele], 2022. *This article is full of lies, which is standard for Bloomberg... But what is most surprising is how the mainstream...* [Tweet]. Twitter.

<https://twitter.com/nayibbukele/status/1599544959849615360>

Bukele, N., [@nayibbukele], 2022. *On Tuesday, 3 police officers were murdered by the 18-S gang. The terrorists were apprehended today, but this was the...* [Tweet med länk till video].

Twitter. <https://twitter.com/nayibbukele/status/1542714847288254465>

Bukele, N., 2023. *His Excellency Nayib Armando Bukele President.* [Video]. Förenta Nationerna.

<https://gadebate.un.org/en/78/el-salvador>

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A.E. & Wängnerud, L. (2017).

Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. 5e uppl., Stockholm:

Wolters Kluwer.

Guzmán, J., 2023. *Asamblea aprueba 21a. prórroga del régimen con 74,000 capturados.* El Mundo. (Hämtad 8 December 2023)

<https://diario.elmundo.sv/politica/asamblea-aprueba-21a-prorroga-del-regimen-con-74000-capturados>

Janetsky, M., 2023. Amid criticism over his war on gangs, El Salvador's President Bukele turns to sports. *Associated Press News.* (Hämtad 28 December 2023)

<https://apnews.com/article/nayib-bukele-sportswashing-el-salvador-17b7a710d63f0c0a1c4b2d397a74155d>

Kitroeff, N., 2023. *El Salvador Decimated Its Ruthless Gangs. But at What Cost?.* The New York Times. (Hämtad 10 December 2023)

<https://www.nytimes.com/2023/04/09/world/americas/el-salvador-gangs.html>

Kneuer, M., 2023. *I Trends on Democratic Erosion: The Role Of Agency And Sequencing*. International Political Science Abstracts, 73(6), pp. 837-847–847.
<https://doi.org/10.1177/00208345231218076>

Parthenay, K., 2023. *Radicalizing Alternation: Political Change and Degraded Democracy in El Salvador (2019–2021)*. In Latin America's Pendular Politics: Electoral Cycles and Alternations (pp. 71-87). Cham: Springer International Publishing.
<https://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edssjb&AN=edssjb.978.3.031.26761.1.4&site=eds-live&scope=site>

Schmitt, C., 1922. *Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty*. 1934. George Schwab, 1985. Förord av Tracy B. Strong, 2005. Chicago: University of Chicago Press.

V-Dem Institute, 2023. *Democracy report 2023: Defiance in the Face of Autocratization*. Göteborg: Stema Specialtryck AB. (Hämtad 27 December 2023)
https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf

Wolf, S., 2021. *A Populist President Tests El Salvador's Democracy*. Current History, 120(823), pp.64-70.
<https://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edswss&AN=000638225000004&site=eds-live&scope=site>